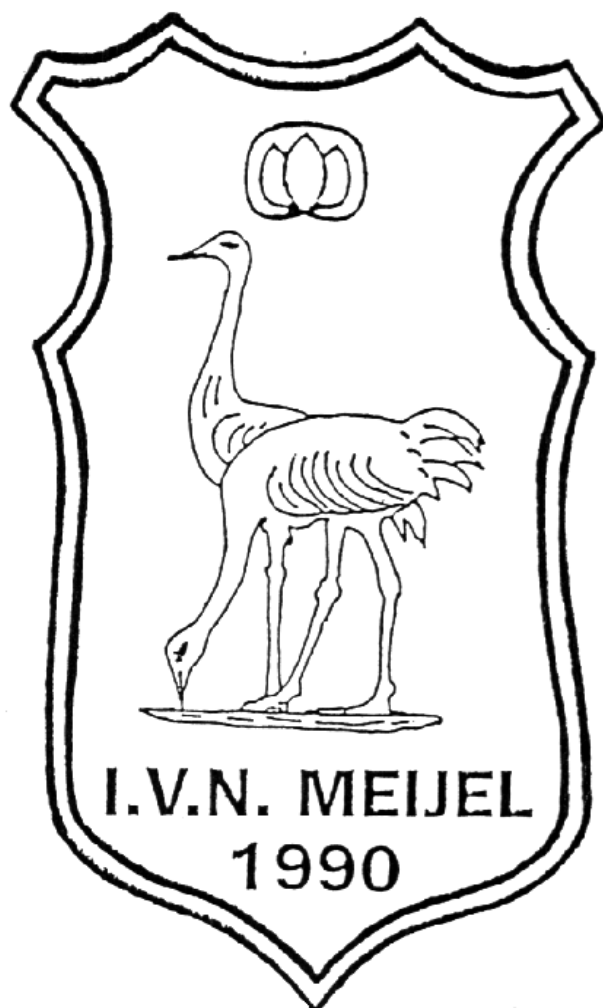

"de KROENEKRAAN"

VERENIGING VOOR
NATUUR- EN MILIEU EDUCATIE

JAARGANG : 29 NUMMER : 1 JANUARI 2019

WINTER

INHOUD

- Droogte 2018 gaat nog lang naverken	4 — 6
- Werken aan Meijels langste natuurgebied	7 — 15
- De bever problematisch ?	16 — 17
- De snep	18 — 21
- Drijvende varens	22 — 24
- De maretak	25 — 26
- Programma de “ KROENEKRAAN ” Meijel	27
- Bestuurs-samenstelling	28

Het I.V.N. Nieuws de "KROENEKRAAN"
is een uitgave van het I.V.N. Meijel
en verschijnt per kwartaal
in een oplage van 80 exemplaren.

Kopy voor het APRILNUMMER inleveren bij een der redactie
leden **voor maandag 18 FEBRUARI 2019.**

Redactie leden:

Dhr. J. Slaats
Astenseweg 6
5768 PD MEIJEL
Tel.077-4661249

aan dit nummer
werkte verder mee:
Mart Kessels

Dhr. J.Hanssen
v.d. Steenstraat 8
5768 AK MEIJEL
Tel. 077-4661266

DROOGTE 2018 GAAT NOG LANG NAWERKEN

Nu 2018 bijna om is, kunnen we terugkijken op het weer van het afgelopen jaar. Het was een warm en droog jaar (nog iets erger dan in 2017). Als je naar de natuur kijkt, heeft deze ook een flinke tik gehad. Veel oppervlaktewateren zijn tot op de bodem uitgedroogd. Dat betekent dat alle dieren die er in leefden dood gegaan zijn. Deze wateren zullen allemaal opnieuw bevolkt moeten worden met allerlei dieren. Uit de drooggevallen poelen komen daarom volgend jaar bijvoorbeeld geen libellen.

Ook voor het hoogveen was het een uitermate slecht jaar. Biotopen die eigenlijk gedurende jaren nat zouden moeten zijn, waren dit, dit jaar niet of op het randje. Dit betekent dat op veel plaatsen de groei van het veenmos gestopt is of weer helemaal opnieuw moet starten. Dit is een slechte start na de projecten om het water langer vast te houden in de hoogveengebieden. Toch heeft het op plaatsen alle nut gehad omdat er plekken toch langer nat zijn gebleven, dan het eerder het geval was.

Ook bomen hebben er veel stress door gehad. Veel bomen hebben het afgelopen jaar de bladeren veel sneller laten vallen dan anders. Op droge plaatsen zijn er bomen die echt verdroogd zijn. Hier komen er volgend jaar geen bladeren meer aan de boom. Ook de insecten die in of op de bomen moeten leven, en dat zijn er heel veel, hebben een moeilijk jaar gehad omdat ze nauwelijks aan water konden komen en dat hun voedselbron, de boom stress had, waardoor er minder voedsel ter beschikking was. Dus hiervan was het voortplantingsresultaat ook slechter, hetgeen volgend jaar pas zichtbaar zal worden.

In de grond is het water op veel plaatsen ver naar beneden gezakt. Soms meer als een meter onder normaal. Dit heeft tot gevolg dat veel planten die in een nat biotoop moeten staan in een droog biotoop terecht gekomen zijn. In eerste instantie kunnen ze dat wel een tijdje vol houden (mits het geen echte waterplanten zijn), maar als het een paar jaren aan duurt, zullen deze planten verdwijnen.

De herfst van 2018 heeft echter geen bijdrage geleverd om de droogte te verminderen, eerder nog heeft hij de droogte versterkt. Een jaar heeft ongeveer 5 a 6 maanden waar de neerslag groter is dan de verdamping.

In deze tijd wordt het grondwatertekort weer aangevuld.

In de winter van 2018-2019 is er in de eerste 3 maanden van deze periode geen grondwater aangevuld.

Waarschijnlijk kunnen de resterende 3 maanden (januari t/m maart) niet zoveel water leveren dat het grondwater weer aangevuld wordt tot normaal peil.

Dus de zomer van 2019 zullen we waarschijnlijk met een veel te lage grondwaterstand starten.

Als de zomer dan weer warm en droog wordt, zijn de gevolgen voor de natuur niet te overzien.

Dit geldt dan waarschijnlijk ook voor onze eigen voedselvoorziening.

Aangezien niemand het weer voor een langere periode kan voorspellen zullen we lijdzaam toe moeten kijken wat de natuur ons biedt. Wel is langzaam duidelijk aan het worden, dat we anders om moeten gaan met het water dat we krijgen. De afgelopen decennia was het waterbeheer helmaal afgestemd op het snel water afvoeren. Dit is nog aangespitst na de wateroverlast, en de schade hiervan, in 2016. De klimaatverandering, lijkt op steeds meer grilligheid, krijgt langzaam impact op ons leven en op onze natuur.

WERKEN AAN MEIJELS LANGSTE NATUUR-GEBIED

Er gaat gewerkt worden aan Meijels langste natuurgebied dat 6,6 kilometer lang is. Dit natuurgebied begint bij het "drielandenpunt" van de gemeente Peel en Maas, Gemeente Nederweert en gemeente Leudal en eindigt bij de Brabantse grens in het Molentje. Dit kan niet anders zijn dan de Meijelse kanalen, de Noordervaart, Het Kanaal van Deurne en de Helenavaart. De werkzaamheden beperken zich echter niet alleen tot het gedeelte in Meijel maar strekken zich uit over een lengte van 40 kilometer. Het kan niet anders dan dat de natuur hier ook iets van mee krijgt. Het zijn met name de dieren die in het water leven mogelijk een probleem hebben. Voor snelle zoogdieren, vissen en vogels zal de impact waarschijnlijk niet zo groot zijn. Het zijn met name de insecten, waarvan de larven in het water leven, die er last van zouden kunnen krijgen. De meest zichtbare dieren zijn hiervan de libellen als ze uit het water gekomen zijn. Maar er zijn ook andere, minder zichtbare insecten waar dit impact op kan hebben. Zeker als de kanalen tegelijkertijd over een heel grote lengte worden aangepakt. Mogelijk krijgen ze naar de werkzaamheden meer terug, dus de transitie is kritisch.

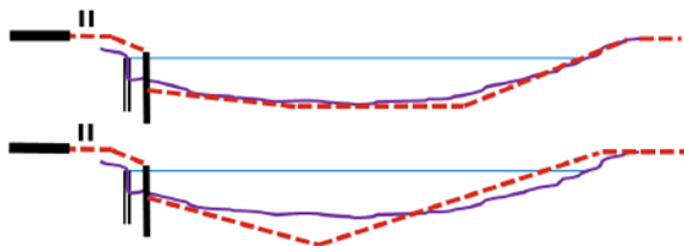
Van Waterschap Limburg en Waterschap Aa en Maas is het moeilijk om op te zoeken wat er met het Deurnes Kanaal en de Helenavaart gaat gebeuren. Mogelijk zijn ze nog een de voorbereidingsfase en een planfase en kunnen ze nog niet publiceren wat er moet gebeuren. Een zelfde geldt bijna voor de Noordervaart die nog door Rijkswaterstaat waar nog diverse werkzaamheden moeten gebeuren voordat dit kanaal wordt overgedragen aan Waterschap Limburg. In dit stukje wordt geprobeerd een tipje van de sluier op te lichten door te laten zien wat er nu wel op internet te vinden is van de aanpassingen die gepland zijn.

De Noordervaart is vorig jaar aan de scheepvaart onttrokken. Hierdoor is er geen opdracht meer voor Rijkswaterstaat en kan dit water in het beheer gebracht worden bij het Waterschap, in dit geval Waterschap Limburg. Voorwaarde van het waterschap is dat een aantal kunstwerken op peil worden gebracht. Dit betreft vergroten en onderhoud van een Sifon waar het water in de Noordervaart komt. Verder liggen er onder het kanaal door, nog enkele duikers die gerenoveerd moeten worden.

Voor beide kanalen geldt dat de waterdoorvoer, vanuit de Maas, verhoogd gaat worden van $3,2 \text{ m}^3/\text{s}$ door de kanalen naar $5,4 \text{ m}^3/\text{s}$ moet om de omgeving rond de peel nat te houden. Het water uit het kanaal mag in geen geval in de natuurgebieden in de peel terecht komen omdat het te voedselrijk is.

Voor de Noordervaart betekent dit waarschijnlijk niet zo heel veel. Wel kan het profiel in het kanaal aangepast worden omdat het aan de scheepvaart is onttrokken. Hierdoor kan er meer aandacht worden besteed aan een natuurlijke inrichting van de vaart. Het profiel dat nu gepland is heeft een natuurlijke over aan de zuidelijke zijde (aan de zijde van de zandweg).

Mogelijke varianten bij de herprofilering

Een ander "probleem" in de Noordervaart is nog de bever. De afgelopen jaren heeft de bever de oever op verschillende plaatsen ondergraven. Hierdoor zijn er op diverse plekken verzakkingen ontstaan in de zandweg langs het kanaal. In een gat waren zelfs 8 m³ stortmateriaal nodig om het gat te dichten. Het gat zat tot over de weg heen. Gelukkig was de dam op die plaats voldoende breed om geen damdoorbraak te veroorzaken. Als dit gebeurt, loop het kanaal helemaal leeg omdat het kanaal veel hoger ligt dan zijn omgeving.

Vanuit de Noordervaart gaat een gedeelte van het water naar de Everlosche Beek. De rest gaat in noordelijke richting de Helenavaart in. Vanaf de Heldensedijk wordt het water verdeeld over de Helenavaart en het Deurnes Kanaal en nog eens verdeeld bij de driesprong. Vanaf de Driesprong neemt het water gescheiden wegen naar Griendtsveen.

Onderweg zijn in beide kanalen afsplitsingen naar lokale beken en de grote rest gaat door naar het Defensiekanaal noordelijk van Griendtsveen om daar nog diverse beken vanaf te bovenzijde te voeden met Maaswater.

Het probleem is nu dat beide kanalen samen het debiet niet aankunnen wat er door moet gaan. Om dit wel te kunnen, moet het kanaal aangepast worden het debiet wel aan te kunnen. Dit betekent dat het kanaal dieper moet omdat het in de loop van de tijd ondieper is geworden door slib.

Een andere overweging is momenteel nog om het kanaal 2 meter te verbreden. Ook voor de Helenavaart en het Kanaal van Deurne geldt dat de bever zich in de oevers van deze kanalen heeft gevestigd. Ook deze kanalen liggen over grote gedeelten hoger dan de omgeving en kunnen de dammen doorgraven worden. Dit betekent dat de oevers beter "beverproof" gemaakt moeten worden.

Met dit plaatje staat wel vast dat er nog veel gaat gebeuren in en rondom de kanalen in Meijel.

Concreet voor de Noordervaart:

Hieronder vindt u meer informatie over de planning en de werkzaamheden van het project van de website van Rijkswaterstaat.

Gereed: 2021

2018 Voorbereiding en selectie aannemer

Najaar 2019 Start werkzaamheden

2020 Wateraanvoer gereed

2021 Waterdoorvoer gereed (het kanaal Noordervaart)

Eind 2021 Werkzaamheden gereed

Deze planning is onder voorbehoud.

Aanpak:

We vergroten de wateraanvoercapaciteit naar en de doorvoercapaciteit van de Noordervaart. Ook wordt de waterdoorvoer van de Zuid-Willemsvaart langs Sluis 15 verbeterd.

Wateraanvoer: We leggen een extra aanvoerduiker aan bij Sluis 15 die zorgt voor een verhoogde wateraanvoer naar het voedingskanaal. De sifon in het voedingskanaal, die onder het kanaal Wessem-Nederweert doorloopt, wordt vervangen. Naast sluis 15 wordt een omloopriool (bypass) gerealiseerd, waarmee het water van de Zuid-Willemsvaart dat vanuit België wordt aangevoerd langs Sluis 15 wordt geleid. Tevens wordt de bestaande duiker tussen het voedingskanaal en het stuwpand benedenstrooms van Sluis 15 vernieuwd.

Waterdoorvoer: De Noordervaart voert het aangevoerde water door vanaf sluis Hulsen tot aan stuw Katsberg. Vanaf dit punt wordt de Peelregio via de Peelkanalen van water voorzien.

- We leggen een natuurvriendelijke oever aan langs het kanaal aan de overzijde van de N275
- We leggen nieuwe damwanden in het kanaal langs de N275

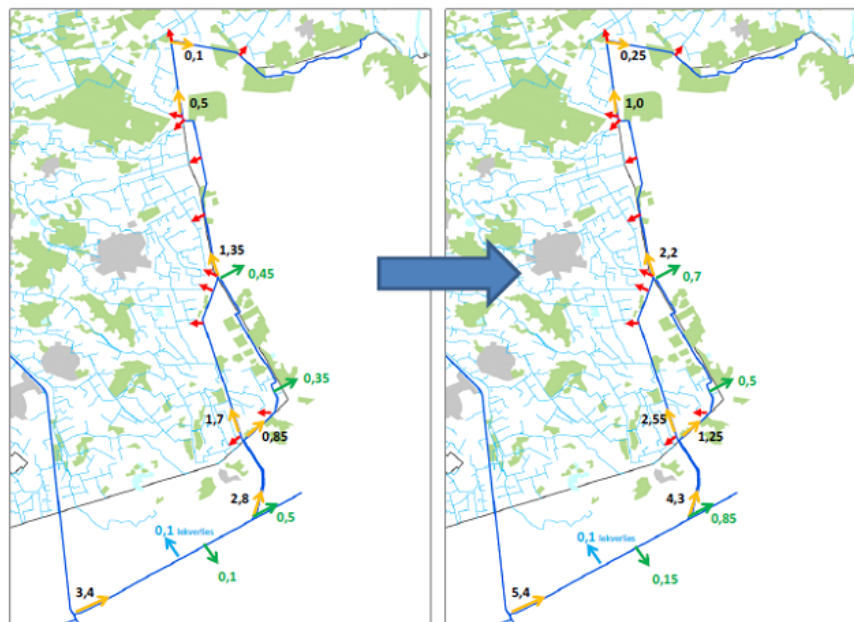
Ook voeren we herstelwerkzaamheden uit op diverse locaties om de waterveiligheid van de waterkeringen tussen Katsberg en Beringe te vergroten.

Onderhoud: We voeren onderhoud uit aan; Sluis Hulsen, Brug Hulsen, Leveroyse brug, Niesakkerbrug, Brug 2, 3 en 4, Brug 1 wordt vervangen door een nieuwe brug, Rietbeekduiker en Neerpeelduiker, Sifons Achterste Moost, Roggelsebeek en Snepheidsbeek.

Samenwerking: Bij de realisatie van de verbetermaatregelen voor de wateraanvoer naar de Peelregio werken we samen met gemeenten en belangen- en (vis)sportorganisaties.

Deurnes Kanaal en de Helenavaart

Verdeling van water na verhoging van het waterdebiet:

Figuur 2.2: Extra water in m³/s per hoofdwaterloop inclusief de hoofdinlaten van waterschap Limburg (groene pijlen), huidig en na verdeling van het extra aanvoerwater

Werk aan kades:

Figuur 2.3: Knelpunten huidige watersysteem. De rode cirkels geven de knelpunten met weinig drooglegging, de stippels over de waterlopen geven de baggeropgave en de zwarte omlijnning geeft de locatie met slechte kades (kanaal van Deurne)

Daarvan is een aantal maatregelen primair om de waterstand op het hoofdsysteem omlaag te brengen. Te weten:

A. Verwijderen bagger Kanaal van Deurne; uit de berekeningen blijkt dat voor het hydraulisch functioneren het kanaal van Deurne niet in zijn geheel (dus volgens de originele opgave) gebaggerd hoeft te worden. Slechts het meest noordelijke deel moet gebaggerd worden.

B. Verhogen van de kades Kanaal van Deurne; De lengteprofielen laten zien dat op het traject van het Kanaal van Deurne, namelijk benedenstrooms van Neerkant het water dicht aan maaiveld (=kade hoogte) staat en dat er niet veel ruimte meer over is. Dit is voornamelijk het gevolg van de twee duikers in het systeem die met meer aanvoer logischerwijs ook meer opstuwen. Vervangen van deze duikers is een kostbare aangelegenheid en aangezien de kades in het kanaal toch aangepakt moeten worden is het verstandiger de kades meteen mee op te hogen.

C. Verlagen stuw Halte met 5 cm (slechts een instelling);
Knelpunten huidige watersysteem. De rode cirkels geven de knelpunten met weinig drooglegging, de stippels over de waterlopen geven de baggeropgave en de zwarte omlijning geeft de locatie met slechte kades (kanaal van Deurne)

D. Gebiedsregeling; Een gebiedsregelen zorgt ervoor dat de verschillende stuwen in het hele aanvoersysteem (hoofd en lokaal) op elkaar kunnen reageren om zodoende de wateroverlast te beperken. Daarnaast kan de stuw op afstand worden bijgesteld waardoor het hele systeem sneller wordt ingesteld naar de gewenste situatie. Op het moment dat in een aanvoersituatie het hard gaat regenen kunnen de stuwen op afstand zo worden ingesteld dat het water naar de locaties wordt gestuurd die het op dat moment aankunnen. In de afgelopen paar jaar zijn al veel stuwen in het systeem al geautomatiseerd zodat de opgave zich beperkt tot het programmeren van een gebiedsregeling en het aanpassen van slechts 6 stuwen.

E. Verdiepen en verbreden Peelkanaal met 2 meter over traject van 5 km; het Peelkanaal moet over 5 kilometer verbreed en verdiept worden. Een alternatief voor de verdieping is een extra verbreding (6 m extra). Gezien de grondslag in dit gebied is ook deze maatregel meegenomen om zodoende een gevoeligheid van de kosten te krijgen.

F. Mogelijk verlagen stuwen Peelkanaal (slechts een instelling);

G. Drempel in afleidingskanaal vervangen door automatische stuw. Met het plaatsen van een nieuwe stuw en de automatisering wordt het makkelijker om de verdeling te volgen en te sturen. Het doel van deze maatregel is een goede waterverdeling zodat voldaan wordt aan de wensen in benedenstrooms gebieden én het zoveel mogelijk voorkomen van overlast bovenstrooms van de stuwen. Nog te onderzoeken maatregelen vanuit en door waterschap Limburg:

H. Onderzoek capaciteit en stabiliteit Helenavaart; De extra aanvoer levert geen of nauwelijks peilverhoging op in het kanaal. Toch is het verstandig om het huidige kanaal te onderzoeken en maatregelen voor te nemen. De Helenavaart heeft namelijk zwakke oevers als gevolg van de aanwezige bomen.

I. Onderzoek baggeren Limburgse deel kanaal van Deurne; Verwachting is dat het Kanaal van Deurne moet worden uitgebaggerd. Nader onderzoek vanuit waterschap Limburg is nodig om de huidige situatie in beeld te brengen.

J. Onderzoek monitoring en sturing debieten; Om goed te kunnen sturen zijn debiet gestuurde geautomatiseerde kunstwerken noodzakelijk en inzicht in elkaars gegevens (real time waterstanden en debieten). Belangrijk in dit systeem is een goede debietmeting bij Katsberg, zodat duidelijk is hoeveel water daadwerkelijk wordt ingelaten.

Maatregelen in het lokale systeem:

Vraag is hoe flora en fauna dit gehele project gaat doorstaan? Het is te hopen dat de impact niet al te groot zal zijn want er wordt gewerkt aan de bermen, kades en in het water.

DE BEVER PROBLEMATISCH?!

De bever is ca. 10 jaar geleden geïntroduceerd in Limburg. Waarschijnlijk was hij er ook wel gekomen zonder deze hulp, maar dan had het 10 jaar langer geduurd. Langzaam is de stand in Limburg naar ca. 800 dieren gegroeid. Dit dier kan geweldige dingen doen in de natuur. Kan open plekken maken langs een beek en kan het water in een beekdal opstuwen. Veranderd daarmee de omgeving. Helaas blijkt dat ook vaak uit te monden in een probleem voor de omgeving, In Meijel en omgeving blijkt dat doordat de bever soms dammen maakt in beken en afwateringssloten die voor de ontwatering van de omgeving dienen.

Een waterstandverhoging van 50 tot 60 cm wordt niet overal gewaardeerd in os vlakke landje. Hierdoor ontstaat er een wedstrijd tussen het waterschap en de bever.

Bever bouwt, waterschap komt met kraan en breekt af, bever bouwt, water komt met de kraan en breekt af, enz. enz.. Een ander punt waar de bever voor problemen zorgt is door de bouw van zijn hol. Het hol wordt gegraven vanuit het water in het talud. Er gaat dus een pijp het talud in en daarachter komt een ruime kamer met best een groot volume. Dit zijn geen bouwsels voor de eeuwen en regelmatig zakt er een van deze beverburchten in. Dit zijn behoorlijke gaten. Soms zitten deze burchten onder wegen of maaipaden van het waterschap. Als ze te zien zijn, kan er op gereageerd worden. Als ze inzakken als er een voertuig overheen rijdt, kan dat voor ongelukken zorgen. Als deze gaten in dijken worden gemaakt, kan dit zorgen voor overstromingen. Gelukkig zijn er geen dijken in de omgeving van Meijel denk je. Dit is mis gedacht. De kanalen in de omgeving van Meijel liggen op plaatsen hoger dan het omliggende landschap. Als een bever er doorheen graaft loopt dan mogelijk het kanaal leeg. Dit is tot heden niet gebeurd, maar je kan er op wachten.

Een voorbeeld hiervan is in december 2018 in de Mariapeel te vinden. Hier heeft een bever een gat door de kade gegraven en is er een compartiment in de peel helemaal vol met maaswater gelopen. Dat dit niet goed is voor hoogveen en hoogveenvorming zal iedereen wel duidelijk zijn. In dit geval is er dus ook impact op de natuur, maar die pakt minder goed uit.

Ook in het Kanaal van Deurne zijn er op tientallen plaatsen beverburchten of gangen in de dijk, en ligt het kanaal hoger dan de omgeving. Idem dito voor de Noordervaart van het Platveld tot aan het Kanaal van Deurne. Er kan dus van alles gebeuren.

Al deze zaken kunnen er voor zorgen dat het aantal vrienden van de bever snel kan afnemen, met niet zulke goede gevolgen voor de bevers. Hiermee wordt duidelijk dat de mens met ingrepen in de natuur nooit alle gevolgen kan overzien. Dit geldt niet alleen voor de bever maar voor heel veel ingrepen zoals uitzetten van herten, spuiten tegen de processierups, invoeren van waterplanten en andere exoten, enz enz..

DE SNEP

De Snep is een van de vroegere voedselarme vennen die vroeger in het heidegebieden rondom Meijel te vinden waren. De Snep kunnen we eigenlijk plaatsen in de vennen die hebben gelegen op de Schorf. Dit gebied had mogelijk een nog iets andere vegetatie dan de vennen verder naar het westen omdat dit ven nog op de horst ligt en er ook vroeger mogelijk onder kwelinvloed heeft gestaan. In ieder geval maakte de Snep deel uit van het gebied waar het water "noch herwaarts, noch derwaarts" stroomde.

Dit betekende dat het gebied niet echt afwaterde via een riviertje maar dat het water diffuus in het landschap wegstroomde of zelfs gewoon moest verdampen. De Snep is nu een gebied dat beheerd wordt door Staats Bos Beheer en bestaat uit een ven omgeven door een weiland waarop een verschralingbeheer wordt gevoerd. Aan de andere zijde wordt het ven begrenst door de Noordervaart, die eigenlijk midden door het ven heen is aangelegd en waar de weg van de Roggelse Brug naar Beringen de dijk is midden in het ven. Het ven hoort tot het oeverkruidverbond.

Dit wil zeggen dat er van oorsprong veel planten stonden die kenmerkend zijn voor een uiterst voedselarme situatie.

De kenmerkende plant heeft de naam gegeven aan het verbond, het oeverkruid. Andere planten in dit verbond waren knolrus, veelstengelige waterbies, stijve moerasweegbree, duizendknoopfonteinkruid, drijvende waterweegbree, waterlobelia, kleine en grote biesvaren, moerashertshooi, vlottende bies ondergedoken moerasscherm, naaldwaterbies, gesteeld glaskroos, kruipende moerasweegbree en nog een aantal andere begeleidende planten. Het is eigenlijk een gemeenschap van pionierplanten die lang kan blijven bestaan indien de voedselarmoede gewaarborgd blijft. Het zijn allemaal planten die thuishoren in ondiep, stilstaand, weinig vervuild water dat bovendien zwak gebufferd is.

De bodem van het water mag nauwelijks of niet met een laagje sapropelium (modder met een hoog gehalte

organisch materiaal) bedekt zijn (dus gewoon zand).

Het oorspronkelijke grondwaterpeil is niet meer aanwezig doordat het waterniveau in de omgeving flink omlaag is gebracht ten

behoefte van de landbouw die maar op een paar honderd meter van het ven vandaan uitvoerig bedreven wordt. Dat het ven desondanks water blijft houden is waarschijnlijk te danken aan de hoeveelheid kwelwater die vanuit de Noordervaart het ven in stroomt. Dit heeft natuurlijk ook gevolgen voor het water in het ven dat hier door matig zuur of neutraal is en matig voedselrijk. Door de verrijking van het ven is de oorspronkelijk vegetatie vervangen door een iets rijkere vegetatie en heeft het ven het lot ondergaan van veel andere vennen in onze omgeving, het is namelijk verland.

Het verlanden gebeurt doordat er planten in het ven gaan groeien, o.a. riet en galigaan, die veel organisch materiaal kunnen produceren. De wortels en het bovengrondse plantenmateriaal vallen in het ven en verrotten niet volledig. Hierdoor groeit het ven op den duur volledig vol.

Dit is in de buurt ook nog met de Moost en de vennen in de Banen gebeurd. Om weer dicht bij de oorspronkelijk vegetatie te komen heeft Staatsbosbeheer in 1990 besloten om het ven op te schonen, hetgeen in 1994 begonnen is.

Bij de werken is de organische laag uit het ven verwijderd en is er een meer geleidelijke overgang gemaakt tussen het ven en het omringende weiland door van het weiland de organische bovenlaag weg te halen. Het resultaat is dat er nu in het ven een voedselarmere situatie is gecreëerd met een hoger bufferend vermogen hetgeen aan meer invloed van kwel uit het kanaal wordt gewijd (mogelijk is de hoeveelheid kwel gelijk maar er wordt minder zuur in het ven geproduceerd). De begroeiing van het ven bestaat nu hoofdzakelijk uit kranswieren. In de oeverzone komen nu o.a. knolrus, pitrus, pijpenstrootje, riet, kale jonker, basterdwederik, grote wederik, moeraswalstro voor.

Ook enkele meer bijzonder planten zijn er te vinden zoals moerashertshooi, veelstengelige waterbies, veenpluis, waternavel, duizenknoopfonteinkruid, tormentil, dwerg-, blauwe- tweerijige zegge, drijvende waterweegbree, struikheide, dopheide en kleine zonnedauw voor. Later zijn hierbij in de loop van de tijd nog oeverkruid, ondergedoken moerasscherm en armbloemige waterbies aanwezig geweest. Hierbij zijn dus een aantal planten uit het oeverkruidverbond. Hierbij ontbreekt eigenlijk nog de parel de waterlobelia.

Ook is de natte heide weer terug gekomen met een reeks planten die hierbij horen, waaronder de kolkjesgentiaan.

Uit bovenstaande opsomming blijkt dus dat een beheersmaatregel veel bijzonder planten kan terugbrengen vanuit oude zaadbronnen die waarschijnlijk onder de organische laag die verwijderd is, aanwezig zijn gebleven. De vraag was echter hoe kan het karakter van dit ven zo lang mogelijk worden behouden zonder weer opnieuw een ingreep van de mens nodig te hebben. Wel is het zo dat de opbloei van deze planten mogelijk nog verdere effecten kan hebben in de omgeving waar nog meerdere wateren met een zelfde karakteristiek liggen. We moeten dan denken aan zaadverspreiding (aan de veren en aan modder aan de poten) door vogels.

Nu bijna 15 jaar na de ingreep in de Snep is de situatie dat er een aantal planten van het oeverkruid verbond weer verdwenen zijn. De plantengroei is niet ver het ven in gedrongen. Wel heeft het ven dit jaar ook last gehad van de droogte. Ondanks dat er een aantal zeldzame planten weer verdwenen zijn, heeft het gebied toch nog steeds een fraaie flora die het bewaren waard is.

DRIJVENDE VARENS

In de herfst van dit jaar dreef er op sommige plaatsen waar nog water overgebleven was, een kroospakket op het water. Een voorbeeld hiervan was de (nieuwe) Eeuwelsche Loop. Deze beek was helemaal dicht gegroeid met deze plant die naar de naam Grote kroosvaren luistert. In 2019 werd deze beek helemaal alleen gevoed met het gezuiverde water uit de rioolwaterzuivering van Meijel. Blijkbaar zitten er nog zoveel voedingsstoffen in dat deze plant kon woekeren.

De kroosvarenfamilie heeft een erg afwijkende vorm van leven ten opzichte van de andere leden van de varenfamilie. De varens leven namelijk los drijvend in het water. Het zijn waterplanten van enkele centimeters groot en bestaan vrijwel geheel uit schubjes.

De worteltjes hangen net als bij het eendekroos los in het water. Vanuit het midden groeien enkele takjes met daaraan de afzonderlijke blaadjes of schubjes. De bladeren hebben een sterk waterafstotende werking zodat bij regenweer wanneer er grote parelende regendruppels als een bolvorm op blijven staan. Ze vallen in het voorjaar en de zomer maar zeer weinig op tussen het eendekroos. Pas later in het najaar krijgt de Kroosvaren een overwicht en geeft het wateroppervlak een rode of roodbruine kleur. Wanneer je dit ziet, ga dan eens van iets dichterbij kijken. Dan zal waarschijnlijk blijken dat wat U voor eendekroos heeft aangezien de Grote kroosvaren blijkt te zijn.

De kroosvarens die in Nederland overal op het water liggen zijn Amerikaanse soorten die als vijverplanten in ons land zijn ingevoerd. Vanuit deze siervijvers is de kroosvaren aan de bevolking van Europa begonnen. Het is echter niet de eerste keer dat er in Europa de kroosvaren optreedt. In het kleipakket van Tegelen zijn ook al resten van een soort kroosvaren gevonden. Deze soort is in een van de latere ijstijden knel komen te zitten tussen de ijsskap en de Pyreneeën en is hierdoor tijdens de laatste grote ijstijd in Europa uitgestorven. Op de kroosvaren leeft een blauwwier dat stikstof uit de lucht kan omzetten in voedingsstoffen. De kroosvaren gebruikt deze voedingsstoffen voor het opbouwen van de plant. Wanneer de plant in de winter echter afsterft, komt deze stikstof weer vrij in het water en zorgt hierdoor dus voor een verrijking van het water. De sterke groei van de Grote kroosvaren geeft waarschijnlijk een verrijking van het water aan met fosfaat en nitraat.

Hierdoor het de plant enkele kwalijke gevolgen namelijk; de kroosvaren groeit het oppervlak van het water dicht en laat dus geen licht en zuurstof meer door voor de onder water groeiende planten, hij neemt de plaats in van onze inheemse eendekroossoorten en de kroosvaren draagt bij aan de nog verdere verrijking van de toch al niet voedselarme wateren omdat hij ook nog zelf stikstofhoudende soorten aanmaakt met behulp van een alg.

Eeuwselsche Loop dichtgegroeid met kroosvaren

Mogelijk is de uitbreiding van de Grote kroosvaren ook weer een gevolg van de opwarming die we de laatste jaren denken mee te maken. De plant is van oorsprong namelijk thuis is in de warmere delen van Noord-Amerika en Zuid-Amerika.

Loop je ergens tegen dit kleine plantje aan, pak hem dan een uit het water en bekijk hem eens goed onder de loep. Het is best de moeite waard.

De maretak.

De maretak, ook wel mistletoe en vogellijm genoemd, is een bolronde, altijdgroene parasiet op bomen zoals op populieren, appels en soms de witte acacia. Ook de meidoorn wordt wel geprefereerd. De kamvormige wortels van de maretak dringen dwars door de bast van een tak van zijn gastheer naar binnen. Eenmaal in het hout breiden zuigwortels zich evenwijdig uit aan de lengteas van de tak. Ieder jaar komt er uit iedere tak, twee nieuwe zijtakken, waaraan twee nieuwe blaadjes groeien. Hierdoor krijgt de plant zijn bolvormige vorm die vooral 's winters goed te zien zijn in de kronen van de bomen.

Alhoewel de plant zelf nooit met de grond in aanraking komt, lijkt de maretak gebonden aan kalkrijke grond. Dit is de reden dat de plant in Limburg tot ongeveer in Echt voorkomt. De plant bloeit in het voorjaar wanneer er nog geen bladeren zitten.

De plant is tweehuizig, dit betekent dat er zowel mannelijke planten als vrouwelijke planten zijn. Het bestuivingswerk wordt verricht door bijen en vliegen. In het najaar zijn uit de vrouwelijke bestoven bloemetjes grijsachtig witte steenvruchten ontstaan met een of meer zaden gevormd die vooral gegeten worden door de lijster. De grote lijster heeft aan de maretak (*Viscum album*) zijn naam te danken namelijk *Turdus viscivorus*. *Viscivorus* betekent zoveel als misteleter. De lijster is dus een van de verspreiders van de maretak. Wanneer de steenvrucht wordt opgegeten passeren de zaadjes het maagdarmkanaal zonder aan kiemkracht te verliezen. Komen de uitwerpselen op een boom terecht kunnen deze weer uitgroeien tot een nieuwe plant.

Een andere methode van verspreiding is te danken aan de plakkerigheid van het vruchtvlees. Hierdoor blijven de zaden plakken aan de snavel van de vogels die de vruchten eten. Strijkt de vogel, waaraan een zaadje aan de snavel is blijven plakken, zijn snavel af op een andere boom of tak, dan bestaat er weer de mogelijkheid om een nieuwe plant te vormen. De naam vogellijm komt ook door de plakkerigheid van het vruchtvlees. Het vruchtvlees is namelijk een onderdeel van de lijm waarmee men op lijmstokken vogels vangt.

De maretak een plant die vooral in de Angelsaksische landen verbonden wordt met het kerstfeest. De religieuze betekenis van deze plant is echter al veel ouder.

De gaffel symboliseerde de geboorte, uit elke tak ontstaan ieder jaar twee nieuwe takken (dus twee uit een). Ook het kerstfeest is het feest van een geboorte. Het gebruik van de maretak is dus een overblijfsel van een oude godsdienst.

Bovendien groeit de plant als parasiet op bomen en is altijd groen. Dit geeft de plant iets als de aarde ontstegen.

De priesters in de tijden voor Christus, de druiden, sneden de plant dan ook met een gouden sikkkel uit de heilige eik, die overigens slechts zelden als waardplant wordt gebruikt.

PROGRAMMA 2017

I.V.N. MEIJEL

De "KROENEKRAAN"

Vertrekpunt alle wandelingen: **Truijenhof, Tomveld 2**

DATUM	TIJD	GEBIED
EXCURSIES		
13—januari	8.30	Groote Peel Landschap—vogels
17—februari	8.30	Leudal Beekdal—landschap
17—maart	8.30	Struinp pad Veen Meijel Geologie en Landschap
14—april	8.30	Savelberg Voorjaarsflora—hellingbossen
12—mei	8.30	Doort Voorjaarsflora—landschap
7—JANUARI	19.30	NIEUWJAARSBIIJEENKOMST + LEDENVERGADERING VOOR AANPASSING STATUTEN
18—maart	20.00	JAARVERGADERING
VRIJWILLIGS LANDSCHAPS BEHEER van –9.00-12.00 uur		
19—januari	09.00	Poel plan Tulp
16—februari	09.00	Visvijver Donk
9—maart	09.00	Visvijver Donk

Niet ingeplande maandagavonden

Verenigingsavond met een variabele invulling met natuurvaria.

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter

Dhr. G. Hendriks
Kennedylaan 9
5768 VL Meijel
Tel. 077-4662028

Secretaris

Dhr. J. Slaats
Astenseweg 6
5768 PD Meijel
Tel. 077-4661249

Penningmeester

Dhr. J. Schaareman
van der Steenstraat 30
5768 AK Meijel
Tel. 077-4662371

Leden

Dhr. W. Sebastiaan
Dopheide 25
5768 GC Meijel
Tel. 077-4663042

Dhr. W. Verdonshot
Kerkstraat 33
5768 BH Meijel
Tel. 06-21462141

Dhr. F. Hodzelmans

Mw. M. Willems
Heufkesweg 15
5768 RR Meijel
06-57244912
mhmwillems@gmail.com

**Bankrekening Rabo Bank Meijel NL94 RABO 0133 4349 58
IVN Meijel**

Contributie per jaar € 24,00
Elk volgend gezinslid € 4,50